

TURUN AKK:N OPISKELIJAT JA PÄIHTEET

**Tähän päihdemalliin on kirjattu
Turun AKK:n linjauksia päihteisiin liittyen.**

TAUSTAA

Tämän toimintaohjeen tavoitteena on edistää opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia sekä opiskelun arkea. Tavoitteena on myös ennaltaehkäistä päihteiden käytöstä johtuvia ongelmia ja helpottaa puuttumista opiskelijan päihdeongelmaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tähän päihdemalliin on kirjattu Turun Aikuiskoulutuskeskuksen (myöhemmin Turun AKK) päihteisiin liittyviä linjauksia.

Runsas päihteiden käyttö voi heikentää opiskelukykyä, ja se voi myös estää tai hidastaa opintoja.

Päihteillä tarkoitetaan tupakka- ja nikotiinituotteita, alkoholia, huumeita sekä lääkkeitä tai muita päihtymistarkoituksessa käytettäviä aineita.

Päihdeongelma ja päihteiden väärinkäyttö tarkoittavat tässä yhteydessä sellaista päihteiden liika- ja sekakäyttöä, joka vaikuttaa haittaavasti henkilön opiskeluun tai vaarantaa henkilön oman tai muiden samassa oppimisympäristössä olevien turvallisuuden.

PÄIHITEIDEN KÄYTÖN EHKÄISEMINEN

Ennaltaehkäisevällä päihdetyöllä on merkitystä.

Oppilaitoksen yhteisöllisyyttä edistämällä voidaan tukea opiskelijoiden päihteettömyyttä. Myös ryhmäytymisellä ja hyvinvointiin liittyvillä toimilla ja tapahtumilla edistetään yhteisiä tavoitteita. Ennaltaehkäisevää työtä tehdään myös Turun AKK:n opiskelija-huoltoryhmässä ja opiskelijakunnassa. Myös opintoihin, esimerkiksi perustutkintojen yhteisiin tutkinnon osiin, sisältyy terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä sisältöjä.

Ennaltaehkäisevää päihdetyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä oppilaitoksen johdon, opiskelijakunnan ja opiskelijahuollon kanssa.

Ennaltaehkäisevä työ on tietenkin myös jokaisen Turun AKK:n henkilöstöön kuuluvan velvollisuus. Jokainen, joka on huolissaan opiskelijan mahdollisesta päihteiden käytöstä, on otettava asian puheeksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä opiskelijahuollon henkilöstö (opinto-ohjaajat, terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi) ovat avainasemassa havainnoimaan mahdollisia väärinkäytöksiä ja viemään asioita eteenpäin ja ohjaamaan opiskelijoita tukitoimien piiriin.

Tukea ja ohjeita voi näissä tilanteissa kysyä esim. pedagogiselta rehtorilta.

Nikotiinittomuuden edistämiseen kuuluu myös tupakoinnin, nuuskaamisen tai niiden kaltaisten tuotteiden aloittamisen ehkäisy ja tuotteiden käytön lopettamisen tukeminen. Opiskelijoille kerrotaan, että tukea tupakkatuotteiden käytön lopettamiseen saa tarvittaessa terveydenhoitajalta.

Päihdeongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen ehkäisee vakavampien ongelmien syntymistä tai helpottaa jo alkavista ongelmista selviytymistä silloin, kun päihteen käyttäjällä itsellään on vielä hyvin voimavaroja muuttaa käyttötapaansa.

Opiskelijaterveydenhuollossa päihteiden käyttöä kartoitetaan ja se otetaan puheeksi myös terveystarkastuksissa ja vastaanotoilla.

Kuraattorin ja psykologin vastaanotolla päihteet ja niihin liittyvät riskit otetaan puheeksi osana opiskelijan elämäntilanteen kartoitusta.

Mikäli tarvetta ilmenee, opiskelija ohjataan kunnallisten päihdepalvelujen piiriin.

PÄIHITEIDEN KÄYTTÖ

Päihteiksi luokitellaan alkoholi, huumeet, huumaustarkoituksessa käytetyt lääkkeet ja tekniset liuottimet sekä tupakkatuotteet (tupakka, nuuska, sähkösavuke).

Alkoholi

Alkoholi vaikuttaa jo pieninä annoksina keskushermoston toimintaan heikentäen kaikkien toimintojen kontrollia. Alkoholin käyttö voi näkyä mm. seuraavasti:

- aamukrapula eli pahoinvointi
- väsymys
- lievä vapina ja tärinä
- sammaltava puhe
- alkoholin haju.

Huumeet

Huumeiden käyttö voi näkyä muutoksena olemuksessa ja käyttäytymisessä. Muuta huolta herättävää oireilua voi olla esimerkiksi:

- käyttäytyminen muuttuu, eristäytyy muista, epäsosiaalinen käyttäytyminen
- poissaolot ja heikentynyt koulumenestys
- poikkeuksellinen väsymys, uupumus tai sekavuus
- ylienergisyyttä, levottomuus, unettomuus
- ruokahaluttomuus, painonlasku, poikkeava hikoilu
- imelä, makea savuntuoksu vaatteissa ja hiuksissa
- pitempään jatkunut polttelu voi ilmetä silmien punoituksena ja valonarkuutena, jatkuvana yskänä sekä suun ja nielun kuivumisena
- pupillien koon muutokset.

PÄIHITEIDEN KÄYTTÖÖN PUUTTUMINEN

Jos Turun AKK:n henkilökunnalla herää huoli opiskelijan alkoholin tai huumaavien aineiden käytöstä, asia on syytä ottaa puheeksi välittömästi hänen kanssaan. Puheeksi oton tekee vastuopettaja tai hänen poissa ollessaan joku muu Turun AKK:n henkilökuntaan kuuluva. Avoin, suora ja kunnioittava huolen ilmaiseminen viestittää opiskelijalle välittämistä.

Opiskelijalta voi kysyä suoraan hänen päihteiden käytöstään ja kertoa, minkä takia huoli on herännyt. Jos on tarpeen arvioida opiskelijan työkykyä sillä hetkellä, mukaan pyydetään työpariksi toinen henkilökuntaan kuuluva.

Mikäli opiskelijan epäillään olevan päihtyneenä Turun AKK:n oppimisympäristössä, poistetaan hänet välittömästi opetuksesta.

Tilanteen arvioineet henkilöt päättävät yhdessä, voiko täysi-ikäisen opiskelijan lähettää yksin pois oppilaitoksesta vai tuleeko hänet ohjata opiskeluterveydenhuollon tai kiireellisissä tapauksissa terveyskeskuksen päivystykseen. Tilanteen niin vaatiessa myös poliisille voi ilmoittaa.

Tilanteessa mukana olleet Turun AKK:n henkilöstön jäsenet kirjaavat tilanteesta muistion, joka lähetetään koulutuspäällikölle, laatupäällikölle ja pedagogiselle rehtorille. Asian käsittely jatkuu tarvittaessa kurinpitomenettelyohjeen mukaisesti. Kurinpitokeinot Turun AKK:ssa asiakirja <https://www.turunakk.fi/opiskelijalle/olen-opiskelija/>

Opiskelija ei voi osallistua opetukseen tai työpaikalla tapahtuvaan opiskeluun huumausaineiden vaikutuksen alaisena. Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestistä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena koulutukseen kuuluvissa käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista.

Tarkemmin kurinpitotoimista Kurinpitokeinot Turun AKK:ssa asiakirjassa <https://www.turunakk.fi/opiskelijalle/olen-opiskelija/>

Tupakointiin, nuuskaamiseen ja sähkötupakan käyttöön puuttuminen

Tupakkalain (549/2016) ja Turun AKK:n järjestyssääntöjen mukaan tupakointi, nuuskan käyttö tai sähkötupakan käyttö on kielletty oppimisympäristöjen sisä- ja ulkotiloissa sekä tonttialueilla.

Oppilaitoksen alueella ja eri oppimisympäristöissä on jokaisen henkilökuntaan kuuluvan aina puututtava tupakka- ja nikotiini-tuotteiden käyttöön.

Kurinpidolliset toimintaohjeet tupakka- ja nikotiinituotteiden suhteen on kirjattu Kurinpitokeinot Turun AKK:ssa asiakirjaan <https://www.turunakk.fi/opiskelijalle/olen-opiskelija/>

Alkoholi, huumeet ja muut päihteet

Turun AKK:n oppimisympäristöihin ei saa tuoda eikä opiskelupäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Opettajalla, koulutuspäälliköllä ja pedagogisella rehtorilla on oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, edellä mainitun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi. Kaikilla oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvilla on velvollisuus puuttua asiaan heti, jos aineiden käyttöä tai hallussapitoa epäillään.

Kurinpidolliset toimintaohjeet alkoholin, huumeiden ja muiden päihteiden osalta on kirjattu Kurinpitotoimet Turun AKK:ssa asiakirjaan <https://www.turunakk.fi/opiskelijalle/olen-opiskelija/>

PÄIHITEISIIN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Turun AKK:n järjestyssäännöt velvoittavat opiskelijaa noudattamaan päihteitä koskevaa ohjeistusta ja toimimaan ohjeistuksen mukaisella tavalla. Järjestyssäännöt kieltävät alkoholin, huumeiden ja muiden päihdyttävien aineiden hallussapidon, käyttämisen ja välittämisen sekä niiden vaikutuksen alaisena esiintymisen. Valvontavastuu on oppilaitoksen henkilöstöllä.

Opiskeluun osallistuvalla tulee olla oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017).

Työpaikalla tapatuvan oppimisen osalta myös työnantajilla ja työntekijöillä on oikeus turvalliseen työympäristöön (työturvallisuuslaki 738/2002).

Huumausainelain (373/2008) perusteella huumausaineen tuotanto, valmistus, tuonti Suomen alueelle, vienti Suomen alueelta, kuljetus, kauttakuljetus, jakelu, kauppa, käsittely, hallussapito ja käyttö on kielletty. Kuluttajamarkkinoilta kielletyn psykoaktiivisen aineen valmistus, tuonti Suomen alueelle, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen on kielletty. Huumauserikoksista säädetään rikoslaisissa (39/1889).

Päihdehuoltolain (41/1986) mukaan päihdehuollon alalla toimivien viranomaisten ja yhteisöjen on oltava keskenään yhteistyössä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä päihdehuollon ja muun sosiaali- ja terveydenhuollon, raittiustoimen, asuntoviranomaisten, työvoimaviranomaisten, koulutoimen, nuorisotoimen sekä poliisin keskinäiseen yhteistyöhön.

Lastensuojelulain (417/2007, 25 §) perusteella opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus salassapitosääntöjen estämättä viipymättä tehtävä lastensuojeluilmoitus, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Viranomaisilla on velvollisuus ja kaikilla kansalaisilla oikeus tehdä lastensuojeluilmoitus.

Soralainsäädäntö on myös huomioitava tiettyjen tutkintojen osalta. Säästöjen (531/2017) tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja työelämässä sekä lisätä koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia puuttua opiskelijan alalle soveltumattomuuteen. Sääöksillä varmistetaan myös opiskelijan oikeusturva.

SALASSAPITOSÄÄDÖKSET

Salassapitosäädöksistä säädetään eri laeissa (tietosuojalaki 1050/2018, laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, kansanterveyslaki 66/1972, laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, sosiaalihuoltolaki 1301/2014).

Salassapitosäädöksiä tulkittaessa tulee pohtia, mitä suojellaan ja asetetaanko salassapito opiskelijan avunsaannin ja jatkohoidon edelle. Oppilaitoksen henkilökunnalla on velvollisuus ilmoittaa salassapidon estämättä opiskelijaan liittyvä tarvittava tieto tilanteen kartoittamiseksi kuraattorille tai terveydenhoitajalle.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013, 4§) perusteella kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskelijahuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

LISÄTIETOJA

Pedagoginen rehtori Osku Laukkanen
Puh. 040 554 8063
osku.laukkanen@turunakk.fi

Turun AKK
www.turunakk.fi
info@turunakk.fi

